

MEŞRUTİYET DÖNEMİNDE OSMANLI DEVLET TEŞKİLATI

**II. Mahmut ve Tanzimat
dönemlerinde devlet
yöneticileri, parçalanmayı
önlemek için ortak
haklara sahip Osmanlı
toplumu oluşturmak için
Osmanlıcılık fikrini
uygulamaya çalıştılar.**

Tanzimat döneminde Avrupa'da yetişmiş Osmanlı aydınları bu hakların yeterli olmadığını ileri sürerek anayasalı ve meclis yönetimi olan Meşrutiyeti savunmuşlardır.

GENÇ OSMANLILAR

- × **Yönetime karşı teşkilatlı ilk muhalefet hareketidir.**
- × **Bu cemiyetin sabit bir merkezi, şubeleri veya bir siyasi liderleri yoktur.**

CEMİYETİN PROGRAMLARI

- × **Osmanlı toplumuna eşit haklar verilmesi**
- × **Bu hakların kanun güvencesinde olması**
- × **Vatanseverlik hissi ile fertlerin birbirine bağlı olması**
- × **Meşrutiyet idaresinin kurulması**

Bu cemiyet amaçlarının tam anlamıyla gerçekleştirmiş olmasa da Meşrutiyetin ilanında ve anayasanın hazırlanmasında başarılı olarak genel anlamda ilk demokratik fikirlerin oluşmasını sağlamışlardır.

I. Meşrutiyetin İlanı

Osmanlı Devleti'nde Balkan Bunalımı yaşandığı, taht değişikliklerinin görüldüğü bunalımlı bir dönemde Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine karışmak amacıyla **İstanbul Konferansını** topladıkları sırada II. Abdülhamit tarafından **Meşrutiyet ilan edilmiştir(1876).**

I. Meşrutiyetin ilanından hemen sonra seçim çalışmalarına başlandı. 20 Mart 1877'de açılan mecliste azınlık milletvekilleri de bulunuyordu. Bu durum demokratik bir yönetim sergilenmesi için uygun bir ortam oluşturunuyordu.

Ancak Osmanlı'da sosyal yapı buna alışık olmadığı için azınlıklar yine dış baskılara göre hareket etmiş ve meclisin etnik ve kültürel farklılıkları bir çatı altında birleştirmesine engel olmuştur.

KANUNUESASI

I. Meşrutiyet döneminde meclisin çalışma şekli ve padişahın yetkileri Kanunuesasi ile belirlenmiştir. Bir geçiş devri anayasasıdır.

KANUNUESASI'NİN BAZI MADDELERİ

- × Meclisi açma kapama yetkisi padişaha aittir.**
- × Yürütme yetkisi başında padişahın bulunduğu Bakanlar Kurulu'na aittir.**
- × Hükümet, icraatlarında Meclise değil padişaha karşı sorumludur.**

- × **Padişah başbakan ve bakanları gerektiğinde görevden alabilir.**
- × **Yargı gücü bağımsızdır.**
- × **Meclisin çıkardığı kanunlarda son söz padişahındır.**

KANUNUESASİNİN ÖNEMİ

- × **Halk seçme ve seçilme hakkına sahip oldu**
- × **Osmanlı'da ilk parlamento kuruldu(meşruti yönetim).**
- × **Kişisel haklar anayasanın garantisine altına alınmıştır.**
- × **Türk tarihinin ilk anayasasıdır.**

NOT: Meşrutiyet yönetimine; Genç Osmanlılar ve bazı devlet adamlarının baskısıyla geçildiği için II. Abdülhamit hazırlanan anayasaya müdahale ederek meclisin yetkilerini kısıtlamıştır.

MECLİS-İ UMUMİ

- × **Ayan ve Mebusan meclisi'nden oluşmaktadır.**
- × **Ayan Meclisi üyeleri padişah tarafından seçilirdi.**
- × **Mebusan Meclisi üyeleri halk tarafından seçilirdi.**

**× 1878'de Osmanlı-Rus Savaşları
esnasında II. Abdülhamit
Kanunuesasinin kendisine
verdiği yetkilere dayanarak
Meşrutiyet İdaresine son verdi.**

II. MEŞRUTİYET

- × **İttihat ve Terakki Cemiyeti İngiltere ve Fransa'nın devleti paylaşmak istediklerini düşündükleri için kurtuluşu Meşrutiyet idaresinde bulmuşlardır.**

× Bunun için Makedonya'da İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin desteklediği isyanlar çıkmıştır. Bu isyanların engellenememesi üzerine II. Abdülhamit 23 Mayıs 1908'de II. Meşrutiyet'i ilan etti.

NOT: II. Meşrutiyet Döneminde ilk kez çok partili siyasi hayata geçilmiştir. Yeniden seçimler yapılmış ve Mebusan Meclisi açılmıştır.

II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ PARTİLERİ

1908 Seçimlerinde çoğunluğu sağlayan ittihat ve terakki cemiyeti hükümet iç işlerine karışması birçok aydını rahatsız etmiş ve muhalefetin doğmasına sebep olmuştur.

İttihat ve Terakki'nin karşısına birtakım partiler çıkmıştır. Bu partiler şunlardır:

- × Hürriyet ve İtilaf Fırkası**
- × Osmanlı Ahrar Fırkası**
- × Osmanlı Demokrat Fırkası**
- × Fedekaran-ı Millet Cemiyeti**

× Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu karışık durumdan faydalanan Bulgaristan bağımsızlığını ilan etmiştir.

- ✘ **İç karışıklıkların son bulmaması ve devlet otoritesinin sağlanamaması rejim karşıtı isyanlara sebep olmuştur. (31 Mart Vakası)**

× 31 Mart Vakası sonrasında Mebusan Meclisi Kanunuesaside bazı değişiklikler yaparak II. Abdülhamit'i tahttan indirerek V. Mehmet Reşat'ı padişah yapmıştır.